

Op weg naar wereldwijde consensus

'Risico op ondervoeding': waar hebben we het dan over?

De afgelopen twintig jaar is er enorme vooruitgang geboekt op het gebied van screening op (risico op) ondervoeding. Maar wat bedoelen we precies met 'risico op ondervoeding'? En hoe stel je ondervoeding vast?

Twintig jaar geleden publiceerde ESPEN de richtlijn *Guidelines for nutritional screening 2002*¹, met de kanttekening dat de aanbevelingen gebaseerd waren op wetenschappelijk bewijs tot op dat moment, en dat ze regelmatig werden herzien.

Nieuwe inzichten

In de loop der jaren is er enorme vooruitgang geboekt op het gebied van screening op (risico op) ondervoeding. Vele screeninginstrumenten zijn ontwikkeld en gevalideerd voor verschillende patiëntengroepen en diverse zorgsettings. Sommige landen hebben bij ziekenhuisopname zelfs een verplichte screening op ondervoeding geïmplementeerd. In Nederland was screening op ondervoeding langere tijd als kwaliteitsindicator opgenomen in de basisset Medisch Specialistische Zorg (MSZ). Vanaf 2023 is optimale screening en behandeling voor, tijdens en na klinische opname opgenomen als verbeterdoel in de basisset MSZ.

De samenleving en de gezondheidszorg zijn echter veranderd. Patiënten blijven steeds korter in het ziekenhuis, en de patiëntenpopulatie verschuift van een intramurale naar een extramurale setting. Bovendien wonen oudere patiënten steeds langer thuis. Tegelijkertijd worden interventies complexer, omdat ook het profiel van de ondervoede patiënt is veranderd; patiënten hebben vaker overgewicht of obesitas en meer comorbiditeiten. Als het gaat om ondervoeding, maar ook in de gezondheidszorg in het algemeen, wordt de behoefte aan preventie sterker en urgenter.

Deze ontwikkelingen vragen volgens ons om een ander perspectief op screening op ondervoeding vergeleken met twee decennia geleden.

Hoe screenen we?

In 2022 publiceerden ondergetekenden artikelen in *Clinical Nutrition*² en daarna namen zij het initiatief om twee internationale Delphi-studies uit te voeren. De eerste Delphi-studie is in het voorjaar van 2023 gestart en heeft als doel: wereldwijde consensus bereiken over een conceptuele definitie van 'risico op ondervoeding'. Oftewel, de vraag beantwoorden: wat bedoelen we precies? Vervolgens richt de tweede Delphi-studie zich op het bereiken van consensus over doelen van screening op ondervoeding, en op de uitvoering ervan. Zo mogelijk zullen daarbij aanbevelingen worden gedaan over de instrumenten die daarvoor het meest geschikt zijn.

Screening op ondervoeding is de eerste stap in het vaststellen van ondervoeding volgens de GLIM-criteria (zie pagina 23). Het wereldwijde GLIM-initiatief zal de resultaten van de twee Delphi-studies meenemen in de verfijning van GLIM, die wordt verwacht in 2024. Dan zullen ook de twee Delphi-studies zijn afgerond.

De resultaten van beide Delphi-studies zullen, mede vanuit het Kenniscentrum Ondervoeding, aanbevelingen opleveren voor de Nederlandse praktijk. Die zijn te verwachten in 2024.

AUTEURS

DR. HARRIËT JAGER-WITTENAAR LECTOR MALNUTRITION AND HEALTHY AGEING, HANZHEOGESCHOOL GRONINGEN EN SENIOR ONDERZOEKER UNIVERSITAIR MEDISCH CENTRUM GRONINGEN
PROF. DR. MARIAN DE VAN DER SCHUEREN HOGLERAAR DIËTETIEK, WUR EN LECTOR VOEDING, DIËTETIEK EN LEEFSTIJL, HOOGESCHOOL VAN ARNHEM EN NIJMEGEN

LITERATUUR

- 1 Kondrup J, Allison SP, Vellas B, Plauth M. ESPEN Guidelines for nutritional screening. *Clin Nutr* 2003;22(4):415e21.
- 2 Schueren MAE de van der, Jager-Wittenaar H. Malnutrition risk screening: new insights in a new era. *Clin Nutr* 2022;41(10): 2163-8.